

Závěrečná zpráva o projektu – OVA, PDP, MGS-KP (sub-projekt)

I. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název projektu	PŘÍRODA ČLOVĚKU, ČLOVĚK PŘÍRODĚ		
Číslo projektu	EHP-CZ02-OV-1-035-2015		
Číslo programu	CZ02	Název programu	CZ02 - Biodiverzita a ekosystémové služby/ Monitorování a integrované plánování a kontrola v životním prostředí/ Adaptace na změnu klimatu

Název konečného příjemce	Naučné středisko ekologické výchovy Kladno - Čabárna, o.p.s.			
Kontaktní osoby				
Jméno	Příjmení	E-mail	Telefon	Pozice
Dana	Belušová	nsev.kladno@seznam.cz	607190631	Projektový manažer
Petr	Starý	zachr.stanice@seznam.cz	602336014	Statutární zástupce

Podíl grantu	90%	Přidělená výše grantu	7 335 270
Celkové plánované způsobilé výdaje projektu	8 150 300	Celkové období způsobilosti výdajů	Od: 16.01.2015 Do: 30.04.2017
Celkové skutečné způsobilé výdaje projektu	8 017 658	Zádržné v Kč	614 145

Plánované zahájení projektu	01.01.2015	Plánované ukončení projektu	28.02.2017
Skutečné zahájení projektu	16.01.2015	Skutečné ukončení projektu	28.02.2017

II. CELKOVÉ SHRNUTÍ PROJEKTU

Celkové shrnutí realizace projektu

Všechny projektové aktivity proběhly v souladu s Žádostí o grant. Celý projekt se sestával z 6 klíčových aktivit: 1. Zvýšení povědomí obyvatel o biodiverzitě, 2. Permakultura a přírodní zahrady, 3. Ekologicky šetrné chovy, 4. Záchranne stanice, 5. Včelařství, 6. Naučná stezka. Každá oblast konkrétního zaměření byla realizována vlastním koordinátorem a s konkrétními cílovými skupinami. Dílčí aktivity byly připravovány a realizovány tak, aby zahrnovaly co nejširší spektrum vzdělávacích metod, účastníky zaujaly, poskytly jim maximum informací prostřednictvím kvalitních, fundovaných a odborně uznávaných lektorů a po jejich uskutečnění vyvstal konkrétní výstup, který demonstruje opatření a činnosti vedoucí k ochraně, podpoře a rozvoji přírodní rozmanitosti. Tyto činnosti jsou popsány a ztvárněny na naučné stezce a doprovodných webových stránkách. Náplní každého z 5 ucelených vzdělávacích programů byla prezenční část, která se zabývala teorií (semináře, pilotní realizace k ověření metodik 3 ekologických výukových programů) a představovala základ pro realizaci dalších, praktických workshopů, kurzů, kroužků a exkurzí. Celkem bylo zrealizováno 49 aktivit s 1670 účastníky a s konkrétním dopadem na biodiverzitu a ekosystémové služby v místě realizace. Další částí byl vývoj vhodných pomůcek, které lektorům usnadňují výklad a cílovým skupinám poskytují motivaci pro samostudium i zábavnou formu k osvěžování a prohlubování získaných znalostí (10 druhů s celkovým počtem 10 000 ks různých produktů). Všechny materiály jsou k dispozici zájemcům o danou problematiku, případně mohou zdarma využít tisková data prostřednictvím webových stránek. Na těchto podkladech, s využitím pořízeného vybavení, vybudovaného zázemí, včetně demonstračních i praktických terénních pomůcek, získaných dovedností a v souladu s posláním organizace připravujeme další programy pro klienty naší vzdělávací společnosti.

Zhodnocení přínosu realizace projektu

Realizací došlo k naplnění cíle projektu, nasměrovat účastníky k ochraně přírody a její rozmanitosti. Každá z 6 klíčových oblastí byla zaměřena na konkrétní cílovou skupinu, které byla představena aktuální situace v oblasti biodiverzity a ekosystémových služeb a nabídnuta možnost vlastního zapojení, směřujícího k zachování přírodního bohatství pro naši, ale i další generace.

KA1, určená především dětem, mládeži a rodičům, pomohla vysvětlit pojem biodiverzita a proč je důležitá, představit přírodu jako základní podmínku života a vzbudit zájem a úctu ke všem jejím formám.

KA2 zaměřená na permakulturu, poskytla přehled o ekosystémech zahrad, jako prvcích významných pro biodiverzitu měst a obcí. Poznali jsme přírodě blízké principy pěstování rostlin, využívání jejich produktů a udržitelné metody k jejich získávání. Poskytli jsme návody a inspiraci pro využití školních zahrad i funkční a estetické využití ploch.

KA3 předala zájemcům o chov hospodářských zvířat poznatky o udržitelném a ekologicky šetrném zemědělství a metodách podporujících genovou rozmanitost, včetně objasnění významu udržení existence jednotlivých plemen. Extenzivní a přírodě blízký způsob hospodaření pomáhá údržbě krajiny, chrání půdu, podporuje zájem o původ potravin i sdílení těchto principů ve společnosti.

KA 4, zaměřená na záchranne stanice, poskytla účastníkům přehled o potřebách druhů, jedinců i populací, při ochraně biotopů i metodách komunikace s veřejností prostřednictvím interaktivních pomůcek.

KA5 představila včelařství jako ekosystémovou službu. Aktivity a mnohé pomůcky usnadnily zájemcům odborné vzdělávání a motivovaly k rozšíření znalostí fenologických souvislostí i k práci s mládeží.

KA6 prostřednictvím vybudované naučné stezky informuje o příměstské lokalitě ekocentra, o činnostech a prvcích podporující biodiverzitu kulturní krajiny, o ekosystémových službách, na které mohou návštěvníci sami působit, i podmínkách, které mohou spoluvytvářet.

Popis realizovaných změn v projektu

První žádost o podstatnou změnu projektu byla podána dne 29. října 2015 a byla schválena ze strany Zprostředkovatele programu CZ02 30.10.2015

Změna spočívala v:

1. prodloužení termínu realizace projektu do 31. 12. 2016;
2. odstranění výstupu aktivity 6.2 Mobilář z Logického rámce projektu;
3. změně právního aktu v souladu s novelou č.25/2015 zákona o rozpočtových pravidlech;
4. sjednocení názvů podkapitol KA 1, KA 2, KA 3, KA 4 a KA 6.

V souvislosti s výše uvedenými změnami pod body 1, 2 a 3 bylo vydáno změnové Rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Cílem první změny bylo zjednodušení administrace, odstranění zjištěných formálních nedostatků při tvorbě rozpočtu a prodloužení termínu realizace zejména z důvodu časového zaneprázdnění některých autorů projektových výstupů (mastering DVD, Včelařský slovník, DVD Naši ptáci II).

Druhá žádost o podstatnou změnu projektu byla podána i schválena dne 16.11.2016.

Změna spočívala v prodloužení termínu realizace projektu do 28. 2. 2017. Doba způsobilosti výdajů projektu zůstala do 30. 4. 2017. V souvislosti s výše uvedenou změnou byl vydán změnový právní akt. Důvodem k této úpravě bylo dokončení materiálových výstupů projektu v exponovaném termínu na konci roku. Závěrečná tisková konference, která měla za cíl mimo jiné představit tyto výstupy dotčeným autoritám, ale i odborné veřejnosti, by tak byla pořádána v nevyhovujícím období.

Realizovanými změnami následně došlo i k rovnoměrnějšímu čerpání finančních prostředků a plynulejší realizaci zbývajících částí projektu.

Ostatní změny byly nepodstatného typu a spočívaly v obměně členů realizačního týmu v rámci popsané zastupitelnosti, v přesunu finančních prostředků v rámci podkapitol a v úpravách harmonogramu. Průběžně byly tyto změny uváděny v monitorovacích zprávách a neovlivnily naplňování cílů ani závěrečné výstupy projektu.

Popis zkušeností získaných realizací projektu a doporučení do budoucna

1. Řízení projektu přineslo nutnost seznámit se s přípravou zadávací dokumentace, vyhlášením VZMR a následným výkazem posuzování došlých nabídek. Veškeré administrativní úkony bylo nezbytné realizovat vlastními pracovníky. Prostředky na nepřímé náklady projektu, management a publicitu nesměly přesáhnout 10% celkových přímých nákladů. Tato částka je velice nízká a bylo nutné nepokryté náklady uhradit z vlastních zdrojů.
2. V rámci přípravy rozpočtu jsme postupovali se záměrem, poskytnou hodnotiteli konkrétní představu o nákladech spojených s realizací aktivit. Tím došlo k vygenerování mnoha položek, které bylo nutné administrativně dořešit a doložit ke každé ověření cen, což opět bylo velmi časově náročné.
3. Problém nastal v rámci dodržení harmonogramu aktivit závislých na externích spolupracovnících, autorech. Od předběžných ujednání při přípravě projektu až k vlastní realizaci uplynula doba 1 – 2 let, kdy priority a časové možnosti těchto osobností vždy nebylo možné skloubit. Prodloužení doby realizace umožnilo najít optimální řešení.
4. Pro další období a případné projekty jsme získali konkrétní představu o objemu prací a určitém časovém intervalu, nutných finančních zálohách, smluvních vztazích i možnostech partnerství.
5. Neocenitelným přínosem byla zkušenost v rámci iniciativy BFB při navazování mezinárodních vztahů.
6. Každý z členů týmu hodnotí projekt jako přínosný pro rozvoj vlastních kompetencí i rozšíření spektra svého zájmu na další oblasti související s realizací aktivit (polygrafická činnost, webmastering, fotografování, jazykové znalosti, manuální a komunikační dovednosti aj.).

III. ROZPOČET PROJEKTU

Kapitoly rozpočtu	Celkové plánované způsobilé výdaje v Kč	Celkové skutečné způsobilé výdaje v Kč
Dodávky	1 384 000	1 269 380
Služby	5 942 100	5 941 914
Publicita	5 000	4 980
Management	819 200	801 384
Celkem způsobilé výdaje	8 150 300	8 017 658

Shrnutí čerpání rozpočtu

V průběhu projektu se nevyskytly přímé výdaje, které by nebyly zahrnuty v rozpočtu. Čerpání finančních prostředků probíhalo v souladu se všemi metodikami a pokyny. Problém nastal v závěru prvního roku realizace, kdy se projevil negativní dopad čtyřměsíčního monitorovacího období a časové náročnosti při zpracování ŽOP se všemi doplněními. V tomto období ještě neproběhlo proplacení předchozí ŽOP, avšak ponížené o splátku zálohové platby, ale bylo již nezbytné čerpání v období následujícím. Nedostatek aktivních finančních prostředků pozastavil čerpání rozpočtu, včetně aktivit nezbytně navazujících na výdaje (pořizování materiálu a vybavení). Situaci se podařilo vyřešit prodloužením projektu na delší časové období a tak snížit tlak na výdaje v jednotlivých monitorovacích obdobích. Zároveň se podařilo zajistit od zřizovatele výpůjčku prostředků na dobu do ukončení projektu. V rámci monitorovacích období a čerpání rozpočtu byly prováděny pouze nepodstatné změny typu B, které byly průběžně zdůvodňovány. Mezi položkami jednotlivých podkapitol byly přesunovány prostředky, které nebyly optimálně nastaveny. Obdobně se při tvorbě rozpočtu nepodařilo vždy dodržet výši jednotkových cen ve vztahu k množství. V ojedinělých případech byl nedostatek prostředků na položce doplacen z prostředků realizátora. S ohledem na nezbytné prodloužení projektu a nutnost realizace některých aktivit v období, na které již nebyly plánovány mzdové výdaje, byly tyto pokryty z prostředků realizátora. Do delší doby realizace se promítla i vyšší časová náročnost při zpracování dokladů nezbytných k prokázání ekonomické výhodnosti vynaložených prostředků, včetně zadávací dokumentace na VZMR. S ohledem na tyto podmínky byly prostředky na management a další nepřímé náklady projektu podhodnoceny a jejich maximální procentuální sazba se ukázala jako nedostatečná. Z nepřímých nákladů se např. již nepodařilo financovat finanční služby externí účetní.

Celková výše zádržného projektu v Kč**614 145**

IV. CELKOVÝ CÍL, VÝSLEDKY A VÝSTUPY PROJEKTU

Indikátor	Celkový cíl projektu	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená cílová hodnota	Popis naplnění indikátoru
Vytvořena a/nebo realizována opatření ke zvýšení informovanosti a vzdělávání veřejnosti v oblasti biodiverzity a ekosystémových služeb, využití ekoinovativních opatření	Zvýšení povědomí a vzdělávání v oblasti biodiverzity a ekosystémových služeb, včetně povědomí a vzdělávání ve spojení s biodiverzitou a změnou klimatu a s ekonomickým hodnocením ekosystémů	0	6	6	Indikátor byl naplněn. Bylo vytvořeno a zrealizováno 5 vzdělávacích programů na zvýšení povědomí a vzdělávání, včetně materiálových výstupů a 1 naučná stezka k demonstraci postupů a opatření na podporu biodiverzity a ekosystémových služeb, včetně souvisejících aktivit (webové stránky, informační leták).

Výsledek	Indikátor	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená cílová hodnota	Popis naplnění indikátoru
Vytvoření a/nebo realizace nových environmentálních vzdělávacích programů a kampaní	Počet vytvořených a/nebo realizovaných environmentálních vzdělávacích programů a kampaní	0	5	5	Indikátor byl naplněn. Byly zrealizovány environmentální vzdělávací programy se zaměřením na: 1. Zvýšení povědomí obyvatel o biodiverzitě a možnostech jejího rozvoje 2. Permakulturu a přírodní zahrady 3. Ekologicky šetrné chovy 4. Záchranné stanice 5. Včelařství
Vytvoření nové interpretativní infrastruktury	Počet území (lokalit) s nově vytvořenou interpretativní infrastrukturou	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Na území aktivní činnosti realizátora, v areálu Centra ekologické výchovy a Záchranné stanice Aves, byla vybudována nová naučná stezka s podrobným výkladem a demonstrací prvků a činností, které napomáhají rozvoji a udržení biodiverzity v lokalitě Čabárna, na katastrální území obcí Brandýsek a Cvrčovice, ORP Kladno.
Výstupy	Indikátor	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Dosažená cílová hodnota	Popis naplnění indikátoru
Interpretativní infrastruktura: Naučná stezka	6.1. Naučná stezka	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Součástí realizace jsou stojany,

					informační a naučné tabule, označovací štítky, prvky podporující a demonstrující místní biodiverzitu volně žijících i hospodářských živočichů, planě i kulturně rostoucích rostlin, ukázková zařízení pro hendikepované živočichy z volné přírody, pomůcky pro výuku včelařství a realizaci výukových programů, činnost zájmových přírodovědných kroužků i osvětu nejširší veřejnosti.
Interpretativní infrastruktura: Naučná stezka	6.4. Webové stránky NS	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Samostatné webové stránky jsou dostupné na adrese http://nscabarna.webn.ode.cz/ , případně přes odkaz na stránkách realizátora http://www.nsevkladno.cz/naucnastezka/
Interpretativní infrastruktura: Naučná stezka	6.3. Informační leták	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Bylo vytištěno 2000 ks výtisků, elektronická verze je dostupná na webových stránkách NS.
Publicita	Internetové stránky	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Na odkaze http://www.nsevkladno.cz/ehp-fondy/ jsou dohledatelné záložky projektu, obsahující cíle, aktivity, výstupy, výběrová řízení, aktivitu BFB i materiály k volnému stažení.
Publicita	Propagační materiál	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Pro rok 2016 a 2017 byl vydán ještě kapesní kalendář s kontakty a 2 druhy pohlednic s motivem naučné stezky. Pro propagační účely bylo vytvořeno speciální balení medu z produkce včelařského zázemí, včetně etikety s logem projektu a kontakty na webové stránky. Všechny

					produkty vznikly v rámci využití odpadového materiálu při tisku a výrobě pomůcek a jejich dodatečné vytvoření nijak neovlivnilo čerpání rozpočtu.
Publicita	Tiskové zprávy	0	10	14	Indikátor byl překročen. V období po ukončení projektu byla otištěna 27.4.2017 v deníku MF dnes ještě jedna TZ o realizaci celého projektu. Do cílové hodnoty indikátoru ale zahrnuta není.
Publicita	Informační materiál	0	38	44	Indikátor byl překročen. Materiál obsahuje upoutávky, pozvánky a oznámení na jednotlivé akce, pomůcky, výstupy a tiskové konference v rámci povinné publicity včetně kontaktů a odkazů na webové stránky.
Publicita	Samolepky	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Byly vydány 2 velikosti PVC samolepek k označování vybavení, materiálů a výrobků pořízených v rámci projektu.
Vzdělávací program 4. Záchrané stanice	4.5. Zařízení pro demonstraci ohrožených živočichů	0	3	3	Indikátor byl naplněn: 4.5.1. Pavilon netopýrů 4.5.2 Technické vybavení pavilonu 4.5.3. Blok 4 voliér, s možnou variabilitou na 8.
Vzdělávací program 4. Záchrané stanice	4.3. Workshop - Činnosti v ZS	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Realizace proběhla 13. a 14.11.2015.
Vzdělávací program 4. Záchrané stanice	4.1. Konference zástupců ZS	0	2	2	Indikátor byl naplněn. Byla zorganizována konference (4.1.1.) Záchrané programy, transfery a péče o živočichy z volné přírody v nouzi ve dnech 19. a 20.2.2015. V 6.MO proběhla realizace konference Záchrané programy, transfery a péče o živočichy v nouzi v ČR i v zahraničí (4.1.2.) 8.11. 2016.
Vzdělávací	4.4. Výukové	0	3	3	Indikátor byl naplněn:

program 4. Záchranne stanice	pomůcky a naučné materiály				4.4.1. DVD Hlasy noci II - soubor 2 DVD 500ks. 4.4.2. DVD Naši ptáci II - soubor 2 DVD 500ks. 4.4.3. Výukové pexeso Záchrana živočichů 2000 ks a v magnetickém provedení jako výuková pomůcka.
Vzdělávací program 4. Záchranne stanice	4.2. Odborné semináře	0	2	2	Indikátor byl naplněn. Byly zrealizovány semináře (4.2.1.) Z kladenských lesů, vod a strání 24.3.2015 a stejnomený (4.2.2.) 11.4.2016.
Vzdělávací program 5. Včelařství	5.4. Výukové pomůcky a naučné materiály	0	8	8	Indikátor byl naplněn. 5.4.1. Výukové pexeso Že života včel 2000 ks; 2 sady magnetického vyhotovení pro výukové programy. 5.4.2. Fenologický kalendář 500ks, včetně 2 ks velkoformátového vyhotovení. 5.4.3. Botanický klíč - 3 ks v sadě - 500 sad včetně 2 sad velkoformátového vyhotovení. 5.4.4. Včelařský obrazový výkladový slovník 500 ks, elektronické provedení na CD 500 ks. 5.4.5. 2x Fotoúl s 11 rámkou 5.4.6. Prosklený úl nástavkový 5.4.7. Prosklený úl pro přirozenou včelí stavbu. 5.4.8. Včelín - venkovní učebna (maringotka) s informačními panely a vnitřním zázemím.
Vzdělávací program 5. Včelařství	5.3. Kurz včelařství pro začátečníky	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Od 0. ledna 2015 do ukončení projektu 28.2.2017 byl kurz permanentně realizován.
Vzdělávací program 5. Včelařství	5.1. Konference vedoucích	0	4	4	Indikátor byl naplněn. 1. téma: Včela jako součást ekosystému a záruka biodiverzity krajiny (15. – 17.9.2015) 2. téma: Včela jako

					záruka zdravého životního stylu (23.-25.10.2015). 3. téma: Praktické dovednosti nejen pro vedoucí včelařských kroužků (5. -8. 11.2015) 4. téma: Proč a jak se stát včelařem (9.-11.2.2016)
Vzdělávací program 5. Včelařství	5.2. Kurz včelařství pro SŠ	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Realizace proběhla v termínu 28.10. - 1.11.2015.
Vzdělávací program 1. Zvýšení povědomí obyvatel o biodiverzitě a možnostech jejího rozvoje	1.4. Výukové pomůcky a materiály	0	2	2	Indikátor byl naplněn: 1.4.1. Výukové pexeso Náhradní domovy 2000ks a v magnetickém vyhotovení pro výukové programy 1.4.2. Omalovánky s vystřihovankou Hrajeme si s přírodou 2000 ks.
Vzdělávací program 1. Zvýšení povědomí obyvatel o biodiverzitě a možnostech jejího rozvoje	1.1. Ekologické výukové programy	0	5	5	Indikátor byl naplněn. Ve 2. MO proběhlo 5 výrobních dílen na téma 1.1.4.1. Dřevěné výrobky pro ptáky. Ve 3. MO došlo k realizaci dalších 5 výrobních dílen 1.1.4.2. na téma Dřevěné výrobky pro hmyz a 1.1.3. EVP Včelařství, služba ekosystému, včetně 10 pilotních realizací. V 5. MO byly dokončeny EVP 1.1.1. Příroda největší stavebnice EVP 1.1.2. Potřebuje příroda pomoc? včetně 2 x 10 pilotních realizací.
Vzdělávací program 1. Zvýšení povědomí obyvatel o biodiverzitě a možnostech jejího rozvoje	1.2. Biodiverzita v mimoškolních aktivitách	0	6	6	Indikátor byl naplněn. V 1.MO byly zahájeny 3 zájmové kroužky(1.2.1.), které permanentně probíhaly až do konce projektu. Zrealizovány byly 2 víkendové terénní kurzy (1.2.2.): Pestrá krajina (26.2.-1.3.2015) a Voda a biodiverzita (18.6.-21.6.2015). Ve 2.MO byl zrealizován (1.2.3.) Letní tábor (16.8.-26.8.2015).
Vzdělávací	1.3.Osvětové	0	6	6	Indikátor byl naplněn.

program 1. Zvýšení povědomí obyvatel o biodiverzitě a možnostech jejího rozvoje	akce a workshopy				V 1. MO byly zrealizovány 3 workshopy: 1.3.4. Den Země (23.4.2015), 1.3.2. Mezinárodní den ptačího zpěvu (3.5.2015) a 1.3.5. Den biodiverzity (17.5.2015). Ve 2. MO byl realizován 1.3.1. Den zvířat (10.10.2015) 1.3.6. Evropská noc pro netopýry (7.9.2015). Ve 3. MO proběhla aktivita 1.3.3. Den stromů (17.11.2015). Ve 4. MO proběhla plánovaná 2. realizace Dne Země 1.3.4. (21.4.2016).
Vzdělávací program 2. Permakultura a přírodní zahrady	2.1. Biodiverzita v přírodní zahradě	0	3	3	Indikátor byl naplněn. V 1. MO byly zrealizovány 2 semináře: Školní zahrada místo velké biodiverzity (29.4.2015) a Plánování a tvorba přírodních zahrad s dětmi (22.6.2015). Ve 2. MO byla zrealizována Exkurze po přírodních zahradách (4.-6.9.2015).
Vzdělávací program 2. Permakultura a přírodní zahrady	2.3. Vícedenní kurzy	0	2	2	Indikátor byl naplněn. Byly zrealizovány 2 kurzy: Jedlá stezka: jíme divokou zeleninu (15.-17.5.2015) a víkendový Kurz kosení (30.-31.5.2015).
Vzdělávací program 2. Permakultura a přírodní zahrady	2.2. Workshop - Realizace dílčích prvků přírodních zahrad	0	5	5	Indikátor byl naplněn. Ve 2. MO byly zrealizovány 2 workshopy: 2.2.1. Vysoký záhon (4.10.2015), 2.2.3. Broukoviště a bylinky (3.10.2015). Ve 3. MO byl zrealizován seminář 2.2.4. Vodními prvky k vyšší biodiverzitě aneb kořenové čistírny odpadních vod a koupací jezírka (14.2.2016). Ve 4. MO proběhly workshopy 2.2.5. Pítka pro ptactvo a hmyz (2.4.2016) a 2.2.2. Motýlí záhon

					(29.5.2016).
Vzdělávací program 3. Ekologicky šetrné chovy	3.2.1.-2. Ekologicky šetrné chovy a produkty	0	2	2	Indikátor byl naplněn. Ve 2.MO byl zrealizován workshop 3.2.1. Šetrná porážka a zpracování masa v malých chovech (18.10.2015). Ve 4. MO byl zrealizován kurz 3.2.2. Zpracování mléka v podmínkách domácností a malých farem (9.4.2016).
Vzdělávací program 3. Ekologicky šetrné chovy	3.3. Exkurze	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Realizace proběhla 9.-11.9.2016.
Vzdělávací program 3. Ekologicky šetrné chovy	3.1.Genové zdroje hospodářských zvířat	0	2	2	Indikátor byl naplněn. V 1. MO byl realizován workshop 3.1.1. Malí přežvýkavci v extenzivních chovech (11.4.2015). Ve 3. MO proběhla aktivita 3.1.2. Malí přežvýkavci - chov koz (23.1.2016).
Vzdělávací program 3. Ekologicky šetrné chovy	3.2.3. Extenzivní pastva - kurz	0	1	1	Indikátor byl naplněn. Kurz byl realizován 16.10.2016.

Popis udržitelnosti výstupů a výsledků projektu po jeho ukončení

Předpokládáme další komunikaci a spolupráci s cílovými skupinami. Na základě získaných poznatků budou dále organizovány aktivity, které budou navazovat a rozvíjet výstupy a řešení, která byla projektem započata. Organizace vyhledává příležitosti k získání různých forem materiální i technické podpory.

KA1. Na financování volnočasových aktivit dětí a mládeže se budou podílet rodiče, zrealizované pomůcky a vydané metodiky budou prezentovány na dalších setkáních za účelem výměny zkušeností, zejména v regionálním měřítku, budou vyhledávány příležitosti pro realizaci a financování (MŠMT, Středočeský kraj). Aktivity v rámci školní docházky (např. výukové programy a dílny) budou spolufinancovány školskými zařízeními a s finanční účastí rodičů.

KA2. Na pozemku ekocentra vzniklo zázemí s permakulturními prvky, sadem, ekozahradou a ukázkovou zahradní architekturou pro interaktivní využití.

Účastníci aktivit se nadále budou podílet v rámci dalších vzdělávacích programů na údržbě a rozšiřování areálu.

Na nákladech vzdělávání se budou spolupodílet účastnickým příspěvkem.

KA3. Středisko spolupracuje s odbornou organizací SCHOK v ČR při vzdělávacích a osvětových aktivitách a již společně pořádá kurzy a semináře se spoluúčastí chovatelského sdružení.

KA4. Účastníci budou nadále oslovovali nabídkou vzdělávání se zaměřením na zoologii a péči o zvířata v nouzi. Organizace spolupracuje v síti záchranných stanic ČR. Předpokládáme součinnost při prevenci i péči o ohrožené živočichy, podporovanou koordinací subjekty.

5. Včelařství – monitorujeme nárůst zájmu veřejnosti při realizaci pokračovacích kurzů a dalších vzdělávacích aktivit. Předpokládáme dlouhodobou spolupráci s ČVS a vlastním příspěvkem zájemců.

6. Návštěva NS byla zahrnuta do nabídky aktivit pro školní kolektivy, je využívána k mimoškolním činnostem a je

neomezeně přístupná veřejnosti. Bude udržována ve stavu technické i estetické způsobilosti.

Popis plnění podmínek po ukončení projektu

Organizace je zavázána podmínkou uchovávat doklady související s projektem po dobu stanovenou podmínkami pro archivaci, tj. do konce roku 2027 a povinností umožnit oprávněným osobám provést kontrolu těchto dokladů (dle §2 e) zákona č. 320/2001Sb. O finanční kontrole ve veřejné správě. Z tohoto důvodu budou veškeré podklady účetní a věcné dokumentace archivovány v místě realizace projektu (Centrum ekologické výchovy Kladno – Čabárna, Brandýsek – Olšany 220), nikoliv na úřední adrese sídla. Na externím disku byly provedeny veškeré zálohy elektronických podkladů zpracované manažerkou, včetně tiskových dat ke všem vytvořeným materiálovým výstupům. Zpracování a uchování materiálů, týkajících se podpořených osob bude probíhat v souladu se zákonem č.101 /2000 Sb. O ochraně osobních údajů. Udržitelnost technických výstupů po dobu minimálně 5 let (naučná stezka, pořízené vybavení a zařízení) bude každoročně inventarizována a zdokumentována. V případě poškození prvků naučné stezky tyto budou opraveny, vyměněny případně nahrazeny novými, funkčními. Prostředky na opravu budou zajištěny z případného plnění pojistné události a dle nutnosti z provozních prostředků žadatele. Majetek je řádně označen logem poskytovatele podpory, názvem projektu a evidován v rámci DHM a je s ním nakládáno s řádnou péčí. Na vzniklé výstupy a vybavení se vztahuje majetkové pojištění a pojištění odpovědnosti z provozu. Organizace každoročně zpracovává výroční zprávu, ve které bude monitorována udržitelnost a potvrzen aktuální stav majetku. Inventarizační soupisy, fotodokumentace, výkazy a případně kopie dokladů o obnově a údržbě vybavení a zařízení budou archivovány společně s dokumentací projektu. Vydané materiály budou účelně a hospodárně využívány ve prospěch vzdělávacích aktivit a cílových skupin. Minimálně po dobu 5 let budou provozovány webové stránky související s projektem, včetně obsahu, který umožňuje bezplatný přístup k výstupům projektu. Seznam hmotného majetku je uveden v přílohách.

V. BILATERÁLNÍ PARTNERSTVÍ**Shrnutí partnerství v projektu**

Projekt nemá partnera.

V průběhu realizace proběhla iniciativa BFB Navazování mezinárodních kontaktů prostřednictvím účasti na kongresu světové federace včelařských organizací Apimondia 2015. Tato aktivita byla výjimečná nejen s ohledem na místo konání v Jižní Koreji, ale především pro účastníky, kteří byli zapojeni do realizace klíčové aktivity zaměřené na včelařství. Získali jsme velice cenné zkušenosti na mezinárodní úrovni, které se odrazily i ve výsledných výstupech, jakož i mnoho osobních kontaktů na představitele včelařských organizací, výzkumných a vzdělávacích ústavů. Osobní setkání se zástupci jednotlivých zemí, možnost prezentace odborných znalostí, komunikační schopnosti a především celkový dojem profesionality posílený o účelný propagační materiál, poskytl potenciálním partnerům obraz o organizační způsobilosti a hodnověrnosti našeho týmu pro budoucí možnou spolupráci. Vytvářet partnerství je právě o to těžší, že jej nelze dobře vyjádřit v hodnotě a objemu, ale musí vzniknout na základech vzájemné důvěry. Naše mise měla za úkol tuto důvěru u potenciálních partnerů vzbudit, nastínit směry možné spolupráce a získat informace o tom, na jaké úrovni a s jakým zázemím naši budoucí partneři v preferovaných sférách operují. Oblast našeho zájmu byla směřována do neziskové sféry, zejména v rámci individuálního vzdělávání, práce s mládeží a využívání a tvorby vzdělávacích pomůcek. Velkou měrou tato akce přispěla k nárůstu profesionálního kreditu naší organizace a zvýšila zájem o projekt a jeho výstupy u veřejnosti. V následných 6 seminářích jsme představili získané poznatky jako cestu k rozšiřování povědomí o biodiverzitě nejen včelařstvím, ale i dalšími metodami, které souvisí s projektem. Odborné přírodovědecké veřejnosti jsme naopak přiblížili tradiční zemědělskou činnost, jako významnou ekosystémovou službu, nepostradatelnou a podporovanou na celém světě.

Bilaterální indikátor	Partner	Plánovaná cílová hodnota	Dosažená cílová hodnota	Vysvětlení k indikátorům

VI. ŘÍZENÍ RIZIK

Rizika identifikovaná v žádosti o grant	Míra rizika	Pravděpodobnost	Popis aktuálního stavu rizika	Návrh opatření na eliminaci rizik
Riziko nedodržení harmonogramu	Střední	Střední	Riziko bylo opodstatněné jak z důvodu časových možností autorů a lektorů, tak ve vazbě na nové riziko nedostatku aktivních finančních prostředků.	Riziko bylo eliminováno dvojnásobným prodloužením termínu realizace projektu.
Riziko nedostatečného zájmu cílové skupiny	Střední	Nízká	Riziko se částečně projevilo u 2 aktivit, které byly připraveny na nevhodné termíny.	Změna termínu a nová realizace v lépe zvoleném období. Účast na akcích již byla obvyklá.
Riziko nedostatku aktivních finančních prostředků	Vysoké	Vysoká	Riziko se projevilo ve 3. a 4. MO, kdy prostředky v rámci schválené ŽOP byly zaslány s prodlevou, přičemž bylo nutné dál čerpat finance v zájmu realizace aktivit.	Zřizovatel na základě žádosti poskytl výpůjčku ve výši 1,5mil. Kč se splatností po odsouhlasené ZMZ.

Riziko neprodloužení nájemní smlouvy	Nízké	Nízká	Riziko se nevyskytlo.	Ještě před obdržáním Rozhodnutí o přidělení dotace došlo k prodloužení nájemní smlouvy na provoz ekocentra včetně areálu na dalších 10 let.
Riziko změny realizačního týmu	Nízké	Nízká	Došlo ke změně v realizačním týmu, ale plnění indikátorů a cílů projektu nebylo dotčeno.	Realizací konkrétních úkolů byl pověřen jiný člen týmu v rámci zastupitelnosti.

VII. HORIZONTÁLNÍ TÉMATA

1. Řádná správa
<p>Projekt byl realizován týmem složeným z projektové manažerky, koordinátorů klíčových aktivit, lektorů, autorů obsahového řešení pomůcek a účetní. Tyto vztahy byly ošetřeny odpovídajícími smlouvami.</p> <p>Každý člen měl odpovědnost za specifickou klíčovou aktivitu a konkrétní výstupy, včetně spolupráce s dodavateli. Manažerka projektu koordinovala činnost celého týmu, dozorovala vedení evidence monitorovacích indikátorů, čerpání rozpočtu včetně dodržování požadavků plynoucích z Příručky pro příjemce a ostatních metodických materiálů.</p> <p>Účetnictví bylo řešeno v souladu s legislativou a vnitropodnikovými směrnicemi. Průběžná, 3 stupňová kontrola účetních dokladů probíhala v rámci pravidelných schůzek řídicího týmu (manažerka, účetní, ředitel). Publicitu projektu zajišťovala manažerka formou osobních vstupů při konferencích, propagacemi akcí při vhodných příležitostech, v místním i odborném tisku a prostřednictvím dostupných kontaktů. Informovanost o aktivitách připravovaných i realizovaných probíhala na webových stránkách, na vyžádání v médiích, i prostřednictvím zveřejněné výroční zprávy. Kontrola hospodaření probíhala rovněž v rámci dozorčí a správní rady a včetně každoročního závěrečného auditu. Evidence monitorovacích ukazatelů, zejména prezenčních listin, probíhala v souladu se zákonem č.101 /2000 Sb. o ochraně osobních údajů. Účastníci potvrdili svou přítomnost na programu poskytnutím osobních dat a vlastnoručním podpisem. Kopie prezenčních listin, fotodokumentace z aktivit a podepsané pracovní výkazy jsou ověřitelným dokladem o realizaci akcí a čerpání podpory průkazným způsobem. O pořízený majetek je pečováno dle zásad řádného hospodáře.</p> <p>Vzniklé materiály jsou distribuovány cílovým skupinám hospodárně a efektivně. Při všech aktivitách byla dodržována platná legislativa včetně zásad ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje.</p>
2. Zásady udržitelného rozvoje
<p>Realizace aktivit projektu představují základní předpoklad pro cílevědomou činnost společnosti i jednotlivců při ochraně a podpoře přírodní rozmanitosti v regionu. Informace a příklady efektivní praxe byly představeny účastníkům vzdělávacích programů, kteří tak získali motivaci i argumenty pro vlastní, konkrétní činnost. Hmatatelné výstupy z těchto akcí se staly součástí interpretativního prvku, naučné stezky, která i v následujícím období bude demonstrovat systematickou i individuální podporu biodiverzity v lokalitě ekocentra. Ověřené postupy tak mohou být aplikovány v jakýchkoli podmínkách urbanizovaného území i v zemědělské krajině. Výstupy projektu ve formě výukových pomůcek a materiálů přispějí k hlubšímu poznávání přírody, srozumitelnějšímu výkladu synergických vztahů a k upomenutí získaných informací. Webové stránky zajistí dohledatelnost a dostupnost těchto výstupů. Tisková data i kompletní soubory jsou zájemcům k dispozici k nekomerčnímu využití, vlastní výrobky jsou, na vyžádání, distribuovány dalším vzdělávacím subjektům.</p> <p>V průběhu udržitelnosti, ale i po té, bude naučná stezka i webové stránky využívány realizátorem ke vzdělávací a osvětové činnosti a v rámci těchto aktivit bude probíhat jejich aktualizace i údržba. Provozní dotace zřizovatele a pojištění majetku organizace umožňuje okamžitou opravu a náhradu v případě poškození inventáře, personální zajištění pak průběžnou údržbu i využívání všech výstupů. Pořízené materiály, pomůcky a vybavení jsou řádně evidovány, i nadále budou inventarizovány jako DHM a využívány ve prospěch vzdělávání a cílových skupin. Aktivity, které budou v dalším období probíhat v souladu s vytýčenými osami, jsou přístupny všem zájemcům o danou problematiku a za ekonomicky příznivých podmínek. Pro jejich realizaci budou i nadále aktivně vyhledávány veřejné zdroje podpory.</p>
3. Rovnost mužů a žen (podle míry zaměření dle žádosti o grant)
<p>0 – projekt není zaměřen na podporu rovnosti žen, posílení pozice žen, zmírnění diskriminace a nerovností v závislosti na pohlaví</p>
4. Protikorupční opatření (podle míry zaměření dle žádosti o grant)
<p>0 – projekt není zaměřen na boj proti korupčním praktikám</p>

5. Začleňování Romů (*podle míry zaměření dle žádosti o grant*)

0 – projekt není zacílen na začleňování Romů

6. Začleňování minoritních skupin (*podle míry zaměření dle žádosti o grant*)

0 – projekt není zaměřen na začleňování menšin (mimo Romů)

7. Boj proti nenávisným projevům prostřednictvím nových technologií a sociálních médií (*podle míry zaměření dle žádosti o grant*)

0 – projekt není zaměřen na boj proti nenávisným projevům

8. Boj proti extremismu, rasismu, homofobii a antisemitismu (*podle míry zaměření dle žádosti o grant*)

0 - projekt není zaměřen na boj proti extremismu, rasismu, homofobii a antisemitismu

Přílohy:

KA6 - 6.1. malé tabule - zvířata
Dokument zprávy o realizaci projektu
KA6 - 6.1. malé tabule
Příloha č. 11 - Čestné prohlášení - oprava
Inventární soupis
DHM - odpisy
KA1
KA6
Dokument zprávy o realizaci projektu
KA2
Dokumentace k publicitě
KA3
KA4
KA5
Evidence hmotného majetku
Příloha č. 12 - Seznam vybavení
Příloha č. 11 Čestné prohlášení
Dokument zprávy o realizaci projektu
Monitorovací zpráva_komentáře 2
Závěrečná zpráva_komentáře 1

Jméno a příjmení*	Datum	Podpis

* Jméno a příjmení statutárního zástupce konečného příjemce nebo osoby oprávněné k podpisu na základě plné moci (plnou moc, prosíme, přiložte do příloh Žádosti)